Ч. 67. Неділя 23 марта (5 цьвітня) 1903. Рік XIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавемана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цїлий рік	К 4·80
на пів року „	2·40
на чверть року „	1·20
місячно . . . „	—·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цїлий рік	К 10·80
на пів року „	5·40
на чверть року „	2·70
місячно . . . „	—·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(З Ради державної. — Розрухи на Балканї.)

На вчерашнім засїданю палати послів предложив п. Мінїстер скарбу др. Бем-Баверк проект закона, що продовжує на дальших десять лїт час перебудови деяких домів у Львові, що користають з податкових полекший. Пос. Романчук і тов. поставили нагляче внесене в справі свободи еміґрациї і охорони робітників, котрі хотять виходити за границю за зарібками. П. Штайн (Всенїмець) поставив нагле внесене в справі видалюваня гірничих робітників з місцевости Новоседлї. Між иншими внесенями і інтерпеляциями була інтерпеляция п. Николая Василька в справі промов президента краєвого суду в Чернївцях дра Кляра і президента львівскої апеляциї дра Тхоржницкого перед буковиньскими урядниками судовими в Чернївцях. Інтерпелянти питали, чи управитель мінїстерства судівництва не уважає відповідним утворити для Буковини в Чернївцях окремий висший суд краєвий. З черги відповідав п. президент мінїстрів др. Кербер на інтерпеляцию п. Шустерщіца в справі скликаня делеґаций. Заявив, що для скликаня делеґаций нема речинця установленого законом і що делеґациї будуть скликані в осени, аби не перервати теперішної дїяльности парляменту, котрому предложено обширні і важні справи. По відповіди п. мінїстра торговлї бар. Калля на інтерпеляциї, заявив президент палати ґр. Феттер, що пос. Романчук взяв назад своє нагляче внесене, забрав ще голос Всенїмець Штайн, аби підцерти наглячість свого внесеня і палата перейшла відтак до дневного порядку, т. є. до дискусиї над відповідию п. Мінїстра оборони краєвої в справі поєдинків.

По промові кількох послів, як Штайн, Фресль, Толїнґер і Бянкінї, котрі критикували заряджене п. мінїстра війни против антипоєдинкового союза, забрав голос п. мінїстер оборони краєвої і толкував то заряджене та піднїс, що в своїм крузї дїланя не може нїчого зробити. Промовляли ще ґенеральні бесїдники, а то Ґрабмаєр против поєдинків і Всенїмець Берґер за, котрий піднїс, що поєдинки в армії конечні, що они вроджені нїмецкому народови, та що треба би хиба ждати такої реформи, щоби поєдинок не був законно заборонений. На тім закінчено дискусию і президент Феттер закрив засїданє заявою, що слїдуюче відбуде ся дня 21 с. м. та пожелав послам „веселих сьвят“.

Про напад Альбанців на Митровицю доходять такі близші вісти. Дня 31 марта Альбанці в силї 8000 людий підступили під Митровицю. Супротив нечисленної турецкої залоги були они повні побіди і тому вислали до ґубернатора завив з жаданєм, аби видав їм російского консуля. Очевидно, що ґубернатор відмовив жаданю, але боячи ся поражки а відтак різнї в містї, не сьмів Альбанців зачіпати. Альбанці почали обстрілювати місто. Тодї вмішав ся в справу російский консуль Щербина і зажадав від ґубернатора, аби виступив в обороні міста. Розпочала ся відтак завзята, звиж двогодинна борба. Турки, що мали мало що більше як 1000 людий і 4 армати, таки побідили. Альбанці уступили, лишаючи на поли 50 погибших і 80 ранених. По уступленю Альбанців о год. 4$\frac{1}{2}$ по полудни оглядав консуль Щербина в товаристві комісаря полїциї і свого каваса побоєвище. Коли наблизив ся до порохового маґазину, стоячий там на варті турецкий вояк, Альбанець родом, Ібраґім вистрілив до консуля і ранив его небезпечно в плечі. Відтак стрілив ще до каваса, але не поцїлив его. На то надбігли другі турецкі вояки і кількома вистрілами повалили виновника на землю. Сейчас прибув і команданг Митровиці та велїв перенести раненого до консуляту. Прибувший слїдуючим поїздом лїкар заосмотрив рани консуля. При слїдстві, яке сейчас заряджено, вїзнав один з Ібраґімових товаришів, що він тому стріляв до консуля, бо при нападі на Митровицю погиб з між Альбанців один его свояк, а цїлу борбу уважає виною консуля. — Російский амбасадор в Константинополи Зіновєв доніс о цїлій пригоді до Петербурга, а до Митровиції вислав консуля Машкова на слїдство. Передвчера в полудне явив ся у Зіновєва вел. везир і ґенеральний секретар мінїстерства внутрішних справ і з порученя султана просили его о прощене, впевняючи, що виновник замаху і его спільники будуть строго покарані. Рівночасно, як звістно, вислала Туреччина до косівского вілаєту, де лежить Митровиця, сильні віддїли войска, аби придавити ворохобню Альбанців. — Той сам консуль Щербина доніс в послїдних днях, що Альбанці виступають ворожо взагалї против християньского населеня, не слухають зарядженя турецких властий і ходять уоруженими шайками, рабують і розбивають. Головною причиною невдоволеня Альбанців єсть реформа, котра заводить в Македониї і Альбанії замість дотеперішної турецкої жандармериї, зложеної

1)

Новочасні чарівники і чарівницї

або

Спіритизм і его жертви.

Стара істория, але вічно нова, бо прибрана в щораз то иньшу, нову одежу повтаряє ся заєдно.

Сими днями закінчив ся в Берлинї дуже цїкавий процес, котрий своїм предметом нагадує дуже ті часи, коли то суджено чарівниці і за їх ніби то якусь звязь з чортами топлено єї в воді, або, що ще гірше, палено живцем на кострі. Новочасну чарівницю, Анну Роте, прізвану „цьвітовим медіюм“, не засуджено, що правда, на таку страшну кару, бо всего лиш на півтора року вязниці і 500 марок грошевої кари, але за то процес єї виказав богато таких річий, котрі кидають дуже ярке сьвітло на наші часи, в котрих просьвіта дійшла ніби то до небувалої висоти. Годі тому й заперечити; але з другої сторони треба й то признати, що побіч дуже великої просьвіти, може і як раз для того, виступає тим яркійше глубока темнота і забобонність, котрої иноді не можуть позбути ся навіть і так звані великі та отверті голови. Але заким приступимо до історії тої паморокии, що звана „спіритизмом“, вже від другої половини минувшого столїтя мучить людий цїлого т. зв. цивілїзованого сьвіта, мусимо насамперед розглянути ся в згаданім процесї Анни Роте.

Годї нам тут подавати хід цїлого сего процесу; мусимо обмежити ся лиш на характеристичні его моменти, але вже наперед мусимо зазначити, яке остаточно заняли становище в сій справі суд і оборона а відтак і публика. Цїлий хід процесу прибрав був такий характер, як би в нїм не розходило ся о особу Анни Роте, а лиш о то, чи спіритизм має дїйство яке значіне, чи нї. Прокуратор державний, Фрідгайм, завначив, що правда, в своїй кінцевій промові, що суд о тім, чи спіритизм має якесь значінє і о скілько, треба лишити теольоґам, а прокураториї розходить ся лиш о то, чи Анна Роте допустила ся такого обманьства, за котре заслужила собі кару; але при тім і виказував він, що Анна Роте не мала ніякої такої сили, щоби могла викликувати якихсь духів, що она, хоч жінка котляря, набрала через само житє тілько і так високого образованя, що могла з великим успіхом грати свою ролю. При тім мала она в своїх очах щось такого, що могла, так сказати би, затуманити людий. З цїлої бесїди прокуратора виходило то, що він не вірить в ніякий спіритизм, не вірить в то, щоби можна викликувати якісь духи з тамтого сьвіта і з ними розмавляти і казати їм приносити собі якісь річи, що спіритизм то просте обманьство, котре опирає ся лиш на великій зручности і служить до того, щоби обманювати людий, отже єсть злочином, за котре належить ся кара.

Що оборона мусїла заняти якраз противне становище, се зовсім зрозуміле. Але вступні слова оборонця адвоката дра Тіле все-таки вельми характеристичні. Він сказав насамперед, що переконаний о тім, що процес той не осягне тої цїли, яку поставлено собі при виточеню процесу. Процес мав бути великим, публичним ударом, вимірениям на спіритизм, а тимчасом розправа показала, що то був лиш удар у воду і процес не причинить ся до того, щоби спіритизм убити; противно ся розправа стала ся лиш великою рекламою для спіритизму і процес був зовсім непотрібний до того, щоби ним поборювати спіритизм.

Оборонець правду казав, бо на ті его слова не лиш що відозвали ся голосні слова потакуваня з посеред публики, котра була зібрана в сали, але ще коли відчитано вирок, многі з присутних приступили до засудженої і зі сльозами в очах прощали ся з нею та потїшали єї, а опісля і почали робити складку для неї. Процес сей не убив анї навіть не скріпив спіритизму, але противно скріпив его і наробив ему великого розголосу. Але вернїм тепер до самого процесу.

Анна Роте родила ся в 1850 р. в Альтенбурґу, єсть протестантского віроісповіданя і вдовицею по котляри. З акту обжалованя виходить, що она вже дитиною була „ясновидющою“ і що мала всїлякі приводи а пізнїй

з музулман, отже з самих Альбанців, жандармерию мішану, зложену з музулман і християн.

Новинки.

Львів дня 4 го цьвітня 1903.

— **Нові повіти помірові.** Мініcтерство скарбу утворить від 1-го мая с. р. нові повіти помірові в отсих місцевостях: Буківско, Чорний Дунаєць, Дукля, Коростенко, Монастириска, Мшана долїшна, Риманів, Старасіль, Тисьмениця, Угнів, Зборів і Журавно.

— **Промислові школи.** В міністерстві просьвіти розпочали ся вчера наради анкети в справі реформи промислових шкіл. В нарадах беруть участь фахові референти і репрезентанти міністерств справ внутрішних та рільництва і торговлї, а також інспектори промислових шкіл в Австриї. Мінїстер просьвіти др. Гартель, розпочинаючи наради, зазначив, що ходить тут головно о о уложенє нової програми для найблизшої акциї в цїли розширеня, зглядно помноженя державних шкіл промислових, а то з тої причини, що в послїдних часах промисл зріс і поступив значно нанеред і що недовго почнуть ся великі технїчні роботи, як будова водних доріг і т. д. На дневнім порядку стоїть також питанє допущеня слухачів висших шкіл промислових до студий в політехнїчних школах і справа управильненя титулу.

— **Репертуар руского театру у Львові.** Представленя в сали товариства „Gwiazd-и“ ул. Францїшканьска ч. 7. Недїля, дня 5-го цьвітня два представленя, по полудни: „Ой не ходи Грицю та на вечерницї“, драма зі сьпівами в 5 дїях М. Старицкого. В роли Марусї виступить п. М. Крушельницка.—Вечером: „Пташник з Тироля“ оперета в 3 актах Целєра. — Вівторок, дня 7-го цьвітня, перший раз: „Пан Бібіньский“, комедия в 1 дїї Ґавалєвича і „Молодий пушкар“, комедия в 2 дїях Кропивницкого.

— **Стан воздуха** значно змінив ся, а зима в послїдних своїх судорогах все ще докучає людем. Вчера вечером упав у Львові сніг, котрий перележав аж до нинї. В горах альпейских именно же на горі сьв. Ґотгарда упав величезний сніг. Буря ушкодила дім гостинний в тамошнім вивозї, а величезна маса снїгу майже засипала єго. При тім настала велика студінь і термометр показував дня 2 с. м. 11 степенїв морозу.

— **З товариства „Труд“.** Отсим маємо честь завідомити, що з днем 1 цьвітня 1903 відкриваємо в льокалях нашого товариства у Львові (Ринок ч. 39 I. поверх) Сальон Мод під управою властительки концесіонованої школи модняpства знаної з своїх гарних та солїдних виробів модниярских п. Анни з Єсерів Григоровичевої. Завданєм нашим буде як найсовіснїйше услужити нашим П. Т. Гостям капелюхами найновійшого париского фасону в солїднім і гарнім викінченю по цїнах найприступнїйших. Просимо відвідати наш сальон мод, а надїємо ся, що численними закупнами наших виробів піддержите се перше руске предприємство наше. Замовленя письменні залагоджує ся відворотною почтою. — *Дирекция.*

— **Пригода з волами.** В ночи з вівтірка на середу віз товаровий поїзд воли в напрямі до Кракова. Стїни одного вагона були мабуть за слабі, бо під тягаром розломили ся і один віл за другим повипадав на шини. В той спосіб на шляху межи Перемишлем а Журавицею погибло 8 волів. До перва в Журавици спостережено недостачу живого інвентаря і розбитий вагон.

— **Побитий на смерть.** Коло будки зелїзничої ч. 360 на шляху зелїзничім межи Озірною а Глубічком найдено в ночи з дня 1 на 2 с. м. около 12 год. стражника зелїзничого Івана Шпака, покалїченого, закровавленого і в непритомнім станї. Самоубийство тут виключене, а здає ся, що то хтось допустив ся убийства в цїли рабунку.

— **Огнї.** Дня 26 марта 1903 о год. 9 вечером вибух огонь в Розворянах і знищив 4 загороди селяньскі. Вартість обезпечена виносить 3060 К, а шкода 2460 К. Причиною огню була хибна будова комина. — Дня 29 марта около 9 год. вечером знищив огонь в Чемеринцях, пов. перемишляньского, 2 загороди, а шкода виносить 6000 К. — В Підтемнім, пов. львівского, згоріли дня 24 с. м. чотири загороди селяньскі разом зі всїма запасами збіжа і сїна, а шкода виносить 2037 К і не була обезпечена. Займило ся від стирти сїна Томи Волощука, котру підпалили дїти, що бавили ся сїрниками.

— **Отроєнє.** Дня 28 марта с. р. на обшарі двірскім в Загайполи повіта коломийского отроїв ся машиніст господарский Йосиф Владика, літ 33, у власній хатї через неосторожність. Занедужавши на болї в жолудку, хотів напити ся горівки і вийми з шафки замісто горівки воду карболеву, котрої напив ся і в наслідок отроєня до двох годин помер.

— **Самоубийство.** З Тернополя доносять нам: Дня 2 с. м. о годинї три чверги на 8 рано відобрала собі житє вистрілом з револьвера 17-лїтна дївчина Іванна Маринович, донька Івана і Анни в Тернополи. Причиною був розстрій нервовий.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Ради господарскі.

— (II.) Хто переводить зміж? Зміж або комасацию переводять при участи ц. к. властий окремі комисиї, а то: 1) місцева комисия рільна; — 2) краєва комисия рільна; — 3) мінїстеряльна комисия рільна. — Управитель місцевої комисиї називає ся ц. к. місцевий комисар аґрарний (рільний). Місцева комисия єсть властию переводячою справи зміжені. Комисар аґрарний робить доходженя, приготовляє внесеня, переводить оцїнку ґрунтів, виготовлює пляни зміжеві, котрі затверджує краєва комисия, виготовлює письма, на основі котрих суди переводять інтабуляцию нового стану посїданя в книгах ґрунтових і видає ореченя в першій інстанциї. Комісареви аґрарному єсть доданий до помочи відділ заприсяжених технїків, котрі переводять поміри, потрібні обчисленя, роблять плянн і т. п. Крім того має комісар за дорадника ще й інспектора аґрарного, котрий єсть управителем відділу технїчного. Комісар аґрарний має ще в кождій громадї, де переводить ся зміж, виділ учасників з 6 до 15 членів, з котрих третину вибирають участники з поміж себе а по одній

ше взяла ся була лїчити людий маґнетичною силою, аж наконець стала т. зв. „медіюм“ або посередником межи живими а помершими; через неї і на єї зазив появляли ся духи з тамтого сьвіта, говорили самі або промавляли єї устами і виповідали такі річи, котрих ніби то не міг ніхто знати. Тим своїм ремеслом займала ся она від многих лїт; їздила по цїлій Німеччинї і за границею а єї спільником був якийсь Єнч, котрий тепер десь щез. Він устроював засїданя і займав ся грошевими справами; она мала притягати людий а він відбирать від них гроші за спірітистичні представленя. Кожде засїданє відбувало ся дуже торжественно і розпочинало ся молитвою і побожними сьпівами. Опісля виголошував Єнч довшу промову, по котрій Роте западала в так званий „транс“, т. є. ніби в якийсь такий сон, в котрім якийсь дух з тамтого сьвіта входив в неї і говорив єї устами.

Померші, котрих Анна Роте яко медіюм викликувала, були або сьвояки або знакомі когось з присутних або наконець якісь знатні, загально знані померші як н. пр. реформатор Цвінґлї і др. Крім того мала она ще й свого окремого духа, котрий їй помагав в єї роботі, а тим був якийсь „малий Фридрих“, котрого она з пестощів називала „медібумзель“. Але найважнїйшим „представленєм“ на засїданях були т. зв. „аппорти“ або „принєси“, котрі звичайно заповідав єї устами „малий Фридрих“. Тоті приноси були того рода, що Анна Роте ловила звідкись з воздуха всілякі цьвіти, листочки конюшини, овочі і т. п. або якісь малі предмети і подавала їх гостям яко дарунки від духів з тамтого сьвіта. Тим — як сказано в акті обжалованя — обманювала Роте участників засїданя. Але на „засїданю“ 1 марта 1902 дуже їй не повело ся. Там був також комісар судовий Крахт і єму удало ся переконати ся, що всї тоті приноси були лиш дуже зручною штукою. Коли іменно Анна Роте зачала ловити цьвіти з воздуха, на приказ комісаря зловлено єї і зроблено коло неї ревізию, а тодї показало ся, що она в спідници під сукнею мала аж 153 цьвітів, три помаранчі і три цитрини.

Особливо дивні були слїдуючі приноси: В червни 1900 р. принесла она купцевій Гінцови з тамтого сьвіта якийсь „надприродний“ записник, книжочку, котру купила у купця Бірінґа в Хемниц, де давнїйше мешкала. В падолистї 1901 прислала она знов одному з віруючих якийсь ланцушок, що ніби то походив з гробу якогось єгипетского короля, а який можна купити в першім лїпшім берлиньскім базарі за 50 феників. Дальше добачено, що она часто, коли западала в „транс“, мала очи лиш так примкнені, що могла всїх видїти. Наконець знайдено у неї списані ті бесїди, які она виголошувала будучи в станї „транс“, що можна вносити, що она укладала їх собі наперед а відтак вивчувала єи їх на память. Акт обжалованя закидан їй загалом 56 случаїв доконаного а 5 случаїв наміреного обманьства, якого допустила ся на особах, котрі брали участь в засїданях, заплативши за то вступ наперед.

До процесу покликано аж 130 сьвідків, з котрих 90 завізвала прокуратория державна а 40 оборона. Але вельми характеристне було то, що до процесу зголосило ся богато сьвідків добровільно, котрі хотїли доказати, що Анна Роте єсть дїйстно справедшним спірітистичним медіюм і має таку силу, що може викликувати духів з тамтого сьвіта. А вже найзамітнїйшим було то, що на сьвідка зголосив ся добровільно президент касацийного трибуналу в Цїриху, Юрий Зульцер і навіть приїхав на власний кошт та зрік ся всего відшкодованя, яке в таким случаю належить ся сьвідкови.

Дуже цїкаві були зізнаня сего сьвідка і они найхарактеристичнїйші не лиш для самого процесу, але й взагалі для наших часів, для великої в них просьвіти серед високо цивілізованих народів. Найвисший урядник найбільше поступового устрою державного, швайцарскої републики, уважав за річ своєї совісти виступити в обороні медіюм, котре приносить сьвіжі, живі цьвіти з тамтого сьвіта! Він вірить і вірить в то і з глубокого переконаня складав сьвідоцтво.

Сьвідок Зульцер сказав, що єсть приклонником спірітизму в тім значіню, що вірить в сьвіт духів і можливість, щоби живі люди могли з духами зносити ся і розмавляти. Анна Роте приїхала була одного разу в 1899 р. до Констанциї і він був у неї на засїданю яко гість. Перед тим засїданєм комітет, зложений з дам, зревідував докладно Анну Роте, а перед тим ще зревідовано так само докладно всї єї пакунки і пакунки Єнча. Крім того через цїлий час засїданя не спускано їх обох ані на хвильку з ока. При засїданю мав він дуже догідне місце. Тодї пані Роте казала наraз якомусь духови говорити до него. Він пізнав зараз дуже докладно, що то говорила до него якась єго своячка, бо она сказала єму щось такого, що єго дуже здивувало, а що й дїйстно так було: то була дїйстно правда, що він через довший час вирік ся був християньскої віри, але відтак навернув ся знову до неї. Роте не могла того ніяк знати. Дух, котрий говорив з неї, висказав свою радість з того. Опісля сказав дух ще щось такого, що ще більше мусїло єго здивувати; він ска-

третині іменує з них виділ повітовий і комісар аґрарний і то так, щоби у виділі була заступлена мала, середна і більша посілість. Крім того входять до виділу настоятель обшару двірского і начальник громади, в котрій переводить ся комасация. Та ще й Виділ краєвий висилає до комасациї свого делеґата тоді, коли в комасациї бере участь ціла громада, часть громади або заведене громадске яко властитель ґрунту. Крім того установляє ся в місцевости, де переводить ся зміж заприсяжених оцінителів або бонїтерів і клясифікаторів ґрунтів, а також і техніків меліорацийних та потрібних знатоків.

— Дещо про нищенє всїляких шкідників (II.) Єсть хрущик, званий чертастим засївником, або звичайно ковалем, котрий положений н. пр. на руку підкидає собою в гору. Єго личинка (червачок, з котрого вироджує ся знову хрущик) тверда, лискучо жовта, має три пари ніжок і обросла поодинокими щетинками, називає ся дротівкою (Drathwurm, drutowiec). Тота дротівка робить дуже богато шкоди в поли, бо она жиє кілька літ в земли і підгризає там коріне. Найлїпшим средством на вигубленє дротівки в поли єсть посипуванє землї вапном а відтак заволочуванє єї разом з засїяним збіжем. — Білі мотилї, т. зв. білюхи капустяники, котрі тепер зачинають показувати ся, треба зараз нищити, іменно же самички, котрі на передних крильцях мають чорні пятки, бо они наиесуть опісля множество яєчок, з котрих повилазять усїльниці, що відтак будуть страшенну робити шкоду. Знищити одну самичку білюха, значить то само, що убити кількасот усїльниць. Дуже богато шкоди може наробити також маленький хрущик званий горошником, що сидить в зерні гороху. Коли такий горох з хрущиками посїяти або посадити, то у вогкій земли хрущики повилазять і будуть там доти сидіти, доки аж горох не зачне цвисти. Тогди они в стручки понаносять знов яєчок, з котрих вилазять личинки, що з'їдають горох. Отже щоби від того шкідника охоронити ся, то треба зерно призначене на насїнє намочити на 12 до 24 годин у воді а хрущики вилізуть. Також дуже добрий єсть слїдуючий спосіб: На 5 кільо гороху, призначеного на насїнє, бере ся 15 ґрамів коперваcу, жменю соли і жменю попелу та розпускає ся то все у воді і тою водою поливає ся горох. Коли би политий горох не можна зараз садити, то треба єго тоненько розгорнути і висушити. — На т. зв. вшиції або мшиції, що присїдають всїлякі дерева і корчі овочеві та цьвіти як рожі і т. п. єсть добрий слїдуючий спосіб: На 2 літри води взяти 25 ґрамів простого тютюну, 60 ґр. чорного мила, 110 ґр. сіркового цьвіту, варити то якийсь час а відтак підпустити 6 літрами води і поливати тим ростини, на котрі понасїдали вшиції коновочкою з ситцем. — В саді треба нищити дуже шкідливого хрущика, т. зв. цьвітогризка яблінкового, котрий нищить иноді й всї цьвіти на яблінках. Він наколює цьвітові пупінки і зносить в них яєчка, з котрих відтак вилазять личинки і вигризає цьвіт в середині. Єго нищить ся найлїпше в той спосіб, що досьвіта, коли хрущики сидять на галузках як би задеревілі, постелює ся під яблінку плахти і обтрясає ся галузє в той спосіб, що побиває ся їх сильно рукою так, щоби они струсли ся; хрущики тогди спадуть на плахту і їх треба згортати, та палити або заливати кипятком.

— Про управу ріпаку. Управа ріпаку приносить в деяких сторонах, де земля до того догідна, значні користи. Він перший зарабляє гріш, дає солому в часї, коли брак соломи а відтак і жниво ріпаку припадає в пору, коли ще нема повно роботи на всї боки. Але управа ріпаку має і свої злі сторони. Зима без снїгу може зимовому ріпакови дуже пошкодити; ріпак має також богато шкідників, — всїлякі хрущики. А відтак і то важна річ: хто не має богато гною і не може поля свого добре обробити, нехай не бере ся до управи ріпаку. Ріпак удає ся лиш на добрих пшеничних і ячмінних ґрунтах, що можуть досить вапна; на легких ґрунтах удає ся він лиш, коли їх добре погноїти, а на легких пісках і мокрих порховинах таки зовсїм не удає ся. Непостійна погода з весни, частї зміни тепла і приморозків в цьвітни і маю, студені вітри з півночи і від восходу шкодять ріпакови. Ріпак найлїпше сїяти по вициі і конюшині. На тяжких ґрунтах добрі під ріпак перелоги, але їх треба добре гноїти. Де земля має мало вапна, там треба навозити вапном або марґлем. На ріпак дуже добрий гній з під овець. Ріпак потребує дуже добре обробленої, пухкої і чистої землї. Ріпак сїє ся або окремими до того машинами (на ґектар = $1^3/_4$ морґа треба 7 до 14 кільо) і єго сїє ся тогди в першій половині серпня або вже й під конець липня, або сїє ся руками, або наконець пересаджує ся. Сей послїдний спосіб добрий для поменших господарів. На ґектар треба тогди 3 до 4 кільо насїня. Ріпак сїє ся тогди вже в першій половині липня, а поле аж до часу пересаджуваня, хоч би на нім було й збіже, можна ще добре справити. До пересаджуваня надають ся найлїпше низькопенні корчики, що добре розросли ся. Пересаджує ся у вересни при помочи плуга, повитягавши перед тим відповідні ростини. Плугом робить ся борозду, в котру 8 до 10 дївчат або дїтий кладе ріпак на 12 до 18 центиметрів корчик від корчика, а плуг відтак вертає і присипає. Опісля треба ще поправити руками. Під управу надає ся найлїпше озимий ріпак; ярим ріпаком засїває ся лиш місце, де озимий вигинув.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— **Цїна збіжа** у Львові дня 3 цьвітня: Цїна в коронах за 50 кільо у Львові. — Пшениця 7·60 до 7·80; жито 6·25 до 6·30; овес 6·20 до 6·50; ячмінь пашний 5·75 до 6.—; ячмінь броварний 6·25 до 6·75; ріпак 9·— до 9·25; льнянка —·— до —·—; горох до варення 8·— до 11·—; вика 6·— до 6·50; бобик 5·90 до 6·25; гречка 6·25 до 6·75; кукурудза стара —·— до —·—; хміль за 56 кільо —·— до —·—; конюшина червона 70·— до 90·—; конюшина біла 55·— до 95·—; конюшина шведска 60·— до 85·—; тимотка 33·— до 40·—.

ТЕЛЕГРАМИ.

Віденъ 4 цьвітня. Wiener Ztg. оповіщує цісарский патент скликуючий на день 16 с. м. сойми Долїшної Австриї, Стириї, Каринтиї.

Будапешт 4 цьвітня. На вчерашнім засїданю сойму вела опозиция дальше обструкцийну дискусию против войскових законів.

Льондон 4 цьвітня. Король Едвард анґлїйский прибув сюди вчера вечером, повитаний в порті портуґальским королем. Оба королї в'їхали до міста серед одушевлених окликів населення.

Константинополь 4 цьвітня. В округі Охрида були в послїдних днях великі розрухи. Болгарска шайка убила кількох Турків. Войско кинуло ся за Болгарами і окружило два села, в котрих шайка схоронила ся. Прийшло до завзятої борби; ворохобники утїкли, полишаючи богато ранених і убитих.

Константинополь 4 цьвітня. Вчера в ночи на зелїзничім шляху Солун-Константинополь збурено міст 60 метрів довгий і ушкоджено тунель Також телеґрафічна лїния ушкоджена. В монастирскім вілєтї окружено одно село, в котрім має перебувати Сарафов.

зав іменно: „Ти недавно тому молив ся за свого батька, а я тобі кажу, що то було для него дуже мило". — А він таки дійстно молив ся. Відтак дав дух пуканем знати о собі, а тото пуканє було чути на самій середині стола. Тоді сказала Роте, що видить духа, котрий стоїть за ним а питанями він переконав ся, що то дух єго померлої жінки. Роте сказала, що дух держить свою праву руку на єго лївім плечи а то було особливо переконуючим для него, бо якось давнїйше перед тим инше медіюм сказало єму так само, що якийсь дух поза ним держить свою руку на тім самім місци. Тоді була єго мати і він був так само о тім переконаний.

Опісля розповідав Зульцер, як відбували ся „приноси". Комната була зовсїм ясно осьвітлена і можна було виразно видїти, що медіюм брало цьвіти з воздуха. Були тоді також і всїлякі біжутериї. Дух писав також під рукою Анни Роте. З ним був тоді також др. Фасґендер з Цїриху і они оба підсували чисті листки паперу під руку Анни Роте, а листки виходили звідтам записані. В два роки опісля запросив він знову Роте в Єнчем до Цїриху і був на кількох засїданях з професором Селлїном. Тоді показало ся, що цьвіти приношені з тамтого сьвіта, були дійстно куплені перед тим в однім склепі. Але перед засїданєм зревідовано Роте і Єнча дуже докладно а навіть списано о тім протокол. Син єго дістав був цьвіт білого умича, котрий, як звістно, дуже борзо вяне; якась дама дістала була сьвіженький ще з росою листок папороти. Рожі з „приноса" він докладно оглядав, а що они ані дрібочку не були ушкоджені, то й неможливо, щоби Роте мала їх де сховані під одежию. Кілька таких цьвітів, принесених з тамтого сьвіта, чи радше з сего сьвіта, але через духів, приніс сей сьвідок засушені з собою. Позаяк було доказано, що ті цьвіти були куплені, то Зульцер міг на то лиш тілько сказати: Для него єсть то велика загадка і може лиш припускати, що Роте купила ті цьвіти в стані „подвійної сьвідомости" а відтак насамперед відобрала їм їх твориво або материю, „дематериялїзувала" їх, а опісля вернула їм назад їх твориво або „рематериялїзувала" їх. На першім з тих засїдань впало єму ще й то дуже в очи, що Роте сказала двом дамам, котрих рішучо не знала, що їм повмирали їх дїти; она назвала навіть по імени ті дїти.

На другім з тих засїдань — так розповідав Зульцер дальше — промовила устами Роте єго жінка она називала ся Анна — до єго сина, а перед тим ще впала із воздуха сьвіженька, ще з росою рожа: Анна називає ся, „Анна називає ся она. Вибий собі єї з голови!" Син на то поблїд а відтак признав ся батькови, що любить ся з дївчиною, котрій на імя Анна. Він з нею опісля таки розійшов ся. Третє засїданє якось не удало ся. Тоді було богато людий, котрі на то лиш й ждали, щоби медіюм здемаскувати. Роте тоді все щось поправляла коло своєї сукнї, але нїчо не удавало ся. Паню Роте і Єнча розпигувано, чи они купують цьвіти; а ім'пояснювано се з'явище так, що духи можуть уживати лиш „астрального" (зьвіздового) тїла панї Роте. Они прецї не можуть красти цьвітів, котрі не ростуть на луці; їх треба купувати, але відтак мусять они бути здематериялїзовані.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).